

Styrdokument

Anvisningar för grävning i kommunal mark

Dokumenttyp	Anvisning
Diarienummer	KS/2024:239
Beslutad av	Kommunledningsgruppen 2024-04-16
Reviderad av	
Dokumentansvarig	Enhetschef offentlig miljö

Innehåll

1. Inledning	5
1.1 Begreppsförklaringar	5
2. Innan arbetet startar	6
2.1 Ansökan om grävtillstånd	6
2.1.1 Planerad grävning	6
2.1.2 Akut grävning	6
2.2 Ansökan om trafikanordningsplan och trafikföreskrift	6
2.2.1 Trafikanordningsplan	6
2.2.2 Trafikföreskrift	6
2.3 Förutsättningar för arbetets utförande	7
2.3.1 Information	7
2.3.2 Kontroll av förutsättningar	7
2.3.3 Renhållning och vinterväghållning	7
2.3.4 Tillstånd	8
2.3.5 Kostnader	8
2.3.6 Trafik och skyltning	8
2.3.7 Projektering	8
2.3.8 Miljö	8
2.4 Kompetenskrav	8
3. Under arbetets gång	9
3.1 Krav på utförande markarbete	9
3.1.1 Vegetation	9
3.2 Ansvar för arbetsområdet	11
3.3 Kontroll och tillhandahållande av handlingar	11
4. Avslut och återställning	12
4.1 Överlämnande	12
4.2 Besiktning av utfört arbete	12
4.3 Ansvar efter överlämnande	12
4.3.1 Garantitid och garantibesiktning	13
4.3.2 Dokumentation	13
4.4 Återställning	13
4.4.1 Principer för återställning av asfaltsbeläggning	13
4.4.2 Beläggning av plattor/natursten	14

4.5 Kostnader för återställning och framtida underhåll	14
5. Principskiss återställning	15
6. Påföljd vid brister	17
6.1 Avbrytande av arbete.....	17
6.2 Kontakt.....	17

1. Inledning

Dessa bestämmelser utgör en del av den samhällsservice som har till syfte att skapa tydliga förutsättningar för den som önskar gräva i kommunens gator, fastigheter och allmän platsmark. Tydligheten består i att entreprenören ska veta vad som åligger denna i ansvarsväg, samt att kostnader i samband med dess arbete ska bli kalkylerbart. Vidare är syftet att kommunen ska kunna säkerställa att kostnaderna för framtida underhåll inte ska drabba kommunen, utan bekostas av den som är ansvarig för grävarbetet i fråga.

1.1 Begreppsförklaringar

APV	Kompetens inom trafikverkets regelverk arbete på väg.
Arbetsområde	Område som tagits i anspråk för att utföra ett arbete och innefattar normalt ett inhägnat område eller ett område som avgränsats med trafikanordningar.
Gång- och Cykelbana	Avser yta som är avsedd för cyklister och gångtrafikanter. Kan vara utformad som trottoar eller friliggande väg. Normalt 2,5-4 m bred.
Gräventreprenör	Avser den som söker grävtillståndet och ansvarar för arbetet.
Gångbana	Trottoar normalt ca 1-2,5 m bred som primärt ej är avsedd för annan användning än gångtrafik.
Köryta	Avser yta som primärt används av motortrafik men även i viss mån cyklister och gångare om alternativ saknas i form av gångbana eller cykelväg.
Motveck	Avser motlut utmed gatan som har till syfte att leda bort dagvatten.
Trafikanordningar	Avser skyltar, avstängningsmaterial och skydd i form av buffertar, barriärer m.m.
Trafikanordningsplan	Avser en plan över hur arbetsområdet ska skyltas upp och skyddas, benämns även i förkortning som TA-plan.
Trafikföreskrift	Avser åtgärder vid vägarbeten som kräver särskilt tillstånd, till exempel hastighetsbegränsningar, parkeringsförbud och stannandeförbud.
Återställning	Arbete med att återställa exempelvis gata, grusyta, plattyta eller grönyta efter grävning.

2. Innan arbetet startar

2.1 Ansökan om grävtillstånd

Innan några arbeten, med undantag för akuta grävningar får påbörjas, ska gräventreprenören ha ansökt om och erhållit godkänt grävtillstånd. Alla ansökningar om grävtillstånd i Sunne kommun görs via kommunens e-tjänst. Inloggning sker via Bank-ID. Länk e-tjänst [Grävtillstånd - ansöka](#)

2.1.1 Planerad grävning

Ansökan om grävtillstånd skall göras senast 10 dagar innan grävningen är planerad att starta. För att få påbörja grävning ska ansökan vara godkänd.

2.1.2 Akut grävning

För ledningsägare som behöver utföra akuta grävningar ska grävtillstånd sökas så snart som möjligt, dock senast nästkommande arbetsdag. Med akut grävning avses åtgärd som syftar till att avhjälpa läckande ledning, kabelbrott, avloppsstopp eller liknande arbeten av akut karaktär som ej är planerbart. Anmälan om akut grävning görs till tekniska enheten via e-post tekniskaenheten@sunne.se

2.2 Ansökan om trafikanordningsplan och trafikföreskrift

Innan några arbeten får påbörjas ska entreprenören ha ansökt och erhållit godkänd TA-plan och eventuell tillfällig trafikföreskrift.

2.2.1 Trafikanordningsplan

Ansökan om TA-plan bifogas i ansökan om grävtillstånd. Kommunen kan vid vissa typer av arbeten välja att godkänna en generell TA-plan. Dessa ges mycket restriktivt och ställer höga krav på efterlevnad hos den sökande. Trafikanordningsplanen ska vara aktuell under hela arbetets gång och kan således behöva uppdateras om förutsättningarna ändras. Trafikanordningsplan söks via kommunens e-tjänst i samband med ansökan om grävtillstånd. Länk e-tjänst [Grävtillstånd - ansöka](#)

Till grund för utformningen av TA-planen/trafikföreskriften gäller ”SKL handbok, Arbeta på väg ISBN 978-91-7585-034-4”.

2.2.2 Trafikföreskrift

Vid all skyltning som förbjuder eller påbjuder något utmed kommunens gator ska väghållaren utfärda en tillfällig lokal trafikföreskrift som reglerar utmärkningen på platsen. Det kan handla om t.ex. parkeringsförbud, förbud mot genomfart eller sänkning av vägens hastighet.

Ansökan om lokal trafikföreskrift görs via e-post till tekniska enheten. tekniskaenheten@sunne.se Ansökan ska innehålla kontaktuppgifter, information om varför du behöver dispens samt om när och var dispensen ska gälla.

2.3 Förutsättningar för arbetets utförande

2.3.1 Information

Vid planerad grävning ska berörda parter såsom boende, näringsidkare och fastighetsägare som kan påverkas av grävarbeten informeras av gräventreprenören. Dessa ska informeras senast 5 dagar innan arbetets påbörjan.

Räddningstjänst, polis och busstrafik underrättas av gräventreprenören i de fall där framkomligheten för dessa begränsas.

Minst en informationsskylt ska alltid finnas på plats vid grävarbeten. Skylten ska sättas upp senast 5 dagar innan arbetet påbörjas. Den ska sedan sitta uppe tills gräventreprenörens arbete är slutfört.

Skylten ska innehålla information om:

- Arbetets art
- När arbetet beräknas starta samt vara klart
- Beställare och utförare
- Telefonnummer dit allmänheten kan vända sig för vidare upplysningar.

2.3.2 Kontroll av förutsättningar

Innan arbetet får påbörjas är sökande ansvarig för att skaffa sig full kännedom om de befintliga förutsättningar som råder på platsen. Sökande ska undersöka och dokumentera befintligt skick på arbetsplatsen samt intilliggande markanläggningar, byggnader och träd med mera. Sökande ska på anmodan kunna redovisa sådan dokumentation så som foto och film.

Vid behov kan kommunen kalla sökande till syn innan arbetets påbörjan.

Gräventreprenören bär ansvaret för att förvissa sig om förutsättningar så som befintliga ledningars läge, samt övrigt som kan ha betydelse för framkomligheten och kommunens normala drift.

Begäran om ledningsanvisning/kabelanvisning ska göras på Ledningskollen när arbetet omfattar schaktningsarbeten, oavsett schaktdjup.

2.3.3 Renhållning och vinterväghållning

Gräventreprenören ansvarar för den renhållning och vinterväghållning som krävs inom och i anslutning till arbetsområdet. Den som gräver ska tillse att upplåtet och angränsande område hålls rent från spill av grus och lera etcetera. Med vinterväghållning menas snöröjning och halkbekämpning.

2.3.4 Tillstånd

I vissa fall kan det krävas tillstånd utöver grävstillstånd. Det kan till exempel handla om tillstånd från länsstyrelse, polis eller kommun. Det åligger sökande att skaffa samt bekosta erforderliga tillstånd från respektive myndighet. Sökande ska på anmodan kunna uppvisa tillstånd för väghållaren.

2.3.5 Kostnader

Den som ansöker om grävstillstånd svarar för alla kostnader som arbetet ger upphov till. Avgift tas ut av kommunen för handläggning av tillstånd, återställning samt tillägg för framtida underhåll. Avgiften för detta är kommunens kostnad för återställning samt påslag med 50%. Därutöver kan kostnad för besiktning samt där så sker för avvikelser mot ställda villkor debiteras den sökande.

2.3.6 Trafik och skyltning

Alla anordningar för trafiken skall utföras i enlighet med ” SKL handbok, Arbeta på väg ISBN 978-91-7585-034-4”.

Särskilt ska fotgängares och cyklisters framkomlighet värnas.

Gräventreprenören ska säkerställa att gällande TA-planer följs. Därför ansvarar gräventreprenören för att sköta sina trafikanordningar dygnet runt.

2.3.7 Projektering

Gräventreprenör/ledningsägare ska svara för erforderlig projektering. Lednings läge ska väljas så att trafikstörning minimeras samt att konsekvenser för intilliggande ledningar och övrig omgivning blir så liten som möjligt.

2.3.8 Miljö

Vid grävning ska lagar och regler enligt miljölagstiftning samt kommunala föreskrifter följas.

Om förorenade schaktmassor eller beläggning innehållandes stenkolstjära påträffas ska kommunens miljöenhet kontaktas utan dröjsmål.

Gräventreprenören ska utföra arbeten så att olägenheter som buller, damm och vibrationer inte åsamkar boende och förbipasserande problem.

2.4 Kompetenskrav

Samtlig personal inklusive arbetsledning ska ha erforderlig utbildning för arbetet. Detta kan exempelvis vara APV med mera. Utbildningar ska kunna styrkas vid kontroll.

3. Under arbetets gång

3.1 Krav på utförande markarbete

Markarbeten vad gäller utförande, materialval och konstruktion ska utföras i enlighet med AMA Anläggning 20.

Massor ska vid uppgrävning hållas separerade i fraktioner och materialtyp om massorna avses användas för återfyllnad. Återfyllnad med tjälade massor är inte tillåtet.

Packning ska ske med vält eller vibroplatta med minst 6 överfarter. Lagertjocklek får inte vara större än vad vald packningsutrustning rekommenderas för.

Om markisolering förekommer ska den återanvändas vid återfyllning av schakten. Skadas isoleringen vid schakt ansvarar gräventreprenören för att införskaffa och lägga ut ny isolering med samma eller likvärdiga egenskaper som befintlig.

Installationer ska skyddas, om demontering erfordras svarar gräventreprenören för detta samt återmontering. Kommunen ska informeras om detta innan demontering sker.

Avslutande lager av obundet material ska alltid utföras med nytt bärlager av jungfruligt material. Bärlagret justeras i nivå med överkant av befintligt bitumenbundet lager i väntan på återställning. Det nya bärlagret ska vara så tjockt att när asfalten är lagd, finns 10 cm bärlager kvar under beläggningen. Bärlagertjockleken vid återfyllning kan alltså variera mellan 14-25 cm beroende på omkringliggande beläggningstjocklek. Se principskiss under avsnitt 5. Principskiss återställning (exempel 4).

I de fall kommunen trafikmängden eller typen av trafik medför en högre belastning på den specifika gatan, ska gräventreprenören utan möjlighet till ersättning komplettera lagningen med provisorisk asfalt. Typen av asfalt kan vara kall eller varm. Mängden asfalt ska vara 80-125 kg/m². Den provisoriska asfalten ska läggas innan överlämnande enligt 4.1. Se bilaga 1 för att se vilka gator som ska beläggas med provisorisk asfalt.

Befintligt material såsom kantsten, gatsten, marksten och plattor ska återanvändas vid återställning. Gräventreprenören ska tillse att detta material lastas på pall uppmärkt med grävtillståndsnummer och adress för arbetet. Materialet ska sedan transporteras till av kommunens upplagsplats vid Boställsvägen 3, 686 35 Sunne. Kontakt tas med kommunen för anvisning om lagringsplats.

3.1.1 Vegetation

Våra träd är en långsiktig investering som har stor betydelse för stadens utseende, miljö och luftrening. Ska grävningsarbeten utföras i närheten av träd eller annan vegetation ska kontakt tas med kommunen redan i projekteringsstadiet. Dessutom ska detta anges i grävansökan.

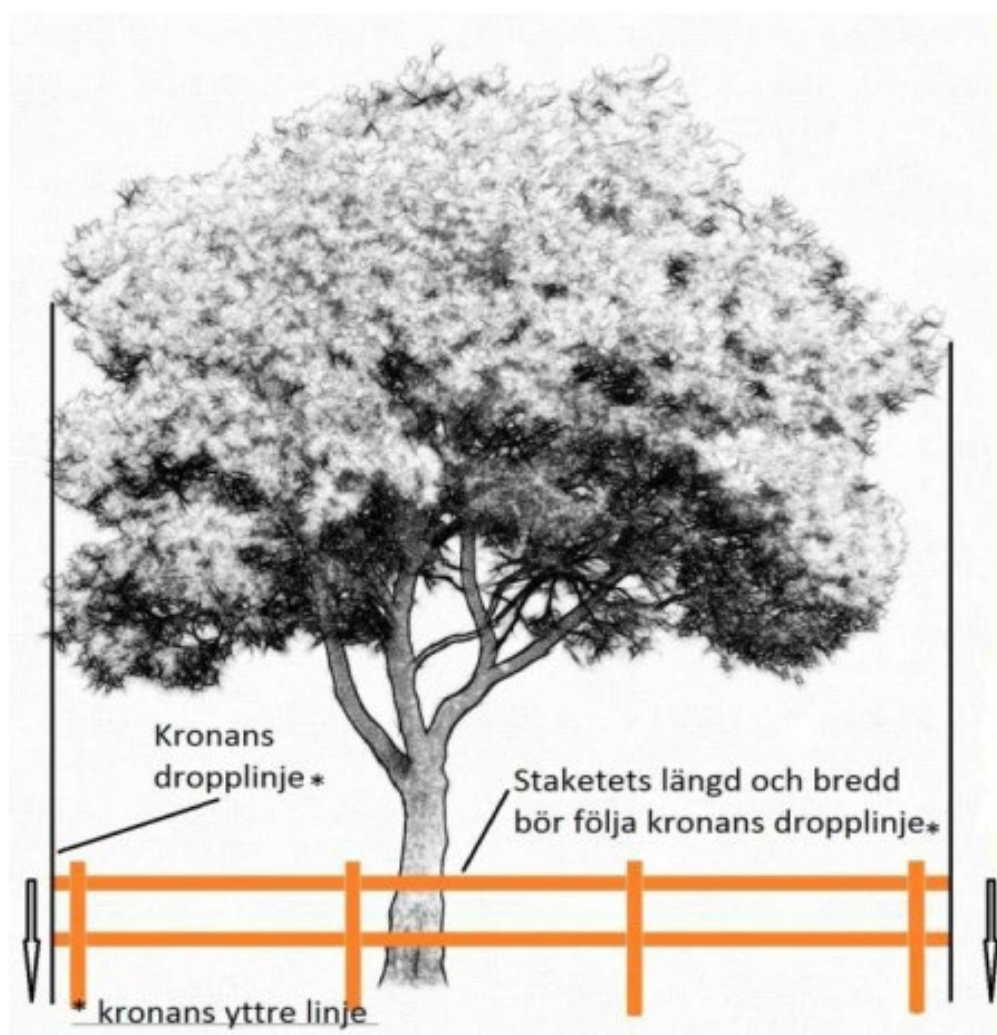
Träd ska skyddas med staket en meter utanför kronans dropplinje. Med dropplinje menas trädkronans yttre grenverk, se bild nedan. Avstängningen ska vara stabil och tåla mindre påkörningar, samt hindra maskiner från att skada kronan. Innanför staketet får inget schakt, uppläggning av material, arbetstrafik eller annan för trädet skadlig aktivitet ske. Ska grävning ske innanför trädets dropplinje (i droppzonen) ska detta ske för handkraft (så kallad tunnling).

Bensin, diesel, halkbekämpningsmedel, lösningsmedel eller liknande får inte vare sig förvaras eller hanteras inom ett avstånd från stammen räknat på tre gånger trädkronans linje.

Går det inte att skydda träd med inhägnad ska trädets rotzon skyddas mot skador från tunga transporter genom utläggning av fiberduk och grus eller körplåtar.

Schaktens sidor bör vattnas och täckas under det att arbetet pågår. Rötter som måste kapas, ska beskäras med beskärningssåg eller sekator. Schakten bör fyllas igen så snart som möjligt. Maskingrävning är förbjuden. Träd och buskar får endast beskäras av utbildad personal. Avverkning av träd och buskar får inte ske utan kommunens tillstånd. Träd och buskar som måste avverkas, ska värderas av kommunens representant och överenskommelse om ersättningskrav ska fastställas i samband med syn på plats. Värderingen sker efter senaste versionen av Alnarpsmodellen.

För att minska packningsskadorna i marken, ska schaktmaskinens storlek anpassas efter markens bärighet. Val av maskintyp ska ske i samråd med kommunen. Om det finns frågor kan kontakt tas med Sunne kommun.

3.2 Ansvar för arbetsområdet

Gräventreprenören ansvarar för att arbetsplatsen uppfyller kraven på en säker arbetsmiljö för dem som jobbar, vistas i närheten av eller passerar arbetsplatsen. Inget arbete får bedrivas utanför arbetsområdet och material ska inrymmas i arbetsområdet.

Om allmän platsmark utanför vägområdet, så som grönytor eller parkeringar önskas tas i anspråk för projektet ska ansökan om begagnande av offentlig plats göras hos Polismyndigheten.

3.3 Kontroll och tillhandahållande av handlingar

Kommunen kan komma att utföra kontroller på arbetsplatsen avseende trafikanordningar, arbetsmiljö och övriga tillstånd.

Det är alltid entreprenörens ansvar att ansöka om nytt grävtillstånd i de fallen som beräknat start- och slutdatum av arbetet inte stämmer eller har förändrats. Om arbetet utförs utanför dom tider som angivits i grävtillståndet räknas det som avsaknad av godkänt grävtillstånd.

Följande handlingar ska finnas tillgängliga i direkt anslutning till arbetsplatsen:

- Godkänt grävtillstånd
- Godkänd TA-plan och ev. Trafikföreskrift
- Arbetsmiljöplan samt riskanalys
- Besiktningsintyg för besiktningspliktiga maskiner och utrustningar

4. Avslut och återställning

4.1 Överlämnande

Gräventreprenören ska senast nästkommande vardag efter färdigställande anmäla detta i e-tjänsten [Avslutat grävarbete - anmäla](#).

4.2 Besiktning av utfört arbete

Efter arbetets avslutande ska området snarast besiktigas. Vid besiktningsstillfället ska området vara helt återställt. Vegetationen ska vara väl etablerad vid besiktningsstillfället, annars besiktigas det senare. Alla ledningar ska vara noggrant dokumenterade det vill säga digitalt inmätta vid slutbesiktningen. Ledningsägaren ska arkivera inmätningar och även vid förfrågan tillhandahålla Sunne kommun dessa kostnadsfritt inom två arbetsdagar.

Slutbesiktningsdatum ska om möjligt anges i grävansökan, faktisk kostnad för besiktningsman kan tillkomma vid större besiktningar. Ledningsägaren kallar till besiktning.

Besiktningen avser säkerställa att arbetet har utförts på ett fackmässigt sätt med sin grund i AMA Anläggning 20 och enligt instruktioner i denna handling. Vid upptäckande av brister förlängs tiden som gräventreprenören är ansvarig för lagningen och den tid enligt punkt 4.3 börjar gälla först efter att felen är avhjälpna.

Gräventreprenören ska infinna sig inom 7 kalenderdagar för att åtgärda bristerna. Om bristerna är av sådan karaktär att dom innebär en säkerhetsrisk för bilister, cyklister eller gångtrafikanter ska dessa åtgärdas omgående.

4.3 Ansvar efter överlämnande

Mellan 1 april – 31 oktober

Under förutsättning att gräventreprenören har utfört överlämnandet på ett korrekt sätt (enl. 3.1 och 4.1) gäller att gräventreprenören ansvarar för lagningen som längst 45 kalenderdagar

efter överlämnande eller tills det att kommunen påbörjat återställning av ytan. Ansvaret innefattar att ytorna ska hållas funktionsdugliga och att de vid behov märks ut med X3 sidomarkeringsskärm. Behöver ytan spärras av ombesörjer gräventreprenören även detta.

Mellan 1 november – 31 mars

Under förutsättning att gräventreprenören har utfört överlämnandet på ett korrekt sätt (enl. 3.1 och 4.1), gäller att gräventreprenören ansvarar för lagningen till 30 April eller tills det att kommunen påbörjat återställning av ytan. Ansvaret innefattar att ytorna ska hållas funktionsdugliga och att dom vid behov märks ut med X3 sidomarkeringsskärm. Behöver ytan spärras av ombesörjer gräventreprenören även detta.

4.3.1 Garantitid och garantibesiktning

I samband med att kommunen övertar ansvaret för lagningen börjar garantitiden gälla. Garantitiden är 5 år för gräventreprenörens arbetsprestation samt material och varor.

Före utgången av garantitid verkställs garantibesiktning om parterna inte överenskommer om annat. Faktisk kostnad för besiktningsman kan tillkomma vid större besiktningar.

4.3.2 Dokumentation

Alla förändringar som innebär att läge för ledning, kabel eller andra anordningar ändras ska mätas in. All mätning sker enligt koordinatsystem SWEREF 99.13.30 och höjdsystem RH2000. Om detta inte görs och problem hänfört till detta uppstår, ska gräventreprenören bekosta den skada som orsakats härigenom.

Den som gräver i kommunen skall utföra egenkontroller på utfört arbete. Denna dokumentation ska på anmodan kunna delges väghållaren.

4.4 Återställning

Gräventreprenören ansvarar alltid för återfyllning och uppbyggnad av vägkropp.

Återställning av asfalt, plattor, gatsten, marksten, kantsten, grönytor, planteringar och utrustningar utförs normalt av Sunne kommun eller av kommunen utsedd entreprenör. Alla återställningsarbeten ska utföras enligt AMA anläggning 20.

4.4.1 Principer för återställning av asfaltsbeläggning

Allt beläggningsarbete ska utföras med minsta möjliga antalet skarvar. Asfaltskanter ska skäras raka i kvadratisk eller rektangulär form. Snittet ska göras minst 50 cm utanför schaktkant samt följa gatans huvudlinje. Skärning av asfaltskanter ska utföras på ett sådant sätt att jämn anslutning mot omkringliggande lager erhålls samt att lös och skadad asfalt tas bort.

4.4.1.1 Körbanor

Vid återställning av körbanor återställs hela körfältets bredd.

Om tjockleken på befintlig beläggning underskrider 40 mm återställs ytan med 100 kg/m² asfalt. Om tjockleken på beläggningen överskrider 40 mm, tillkommer asfalt till befintlig tjocklek men maximalt 150 mm. Likvärdiga asfaltssorter ska användas. Vilka sorter som anses likvärdigt beslutar kommunen.

Se principskiss under avsnitt 5. Principskiss återställning

4.4.1.2 Gång- och cykelbanor

Efter grävning i gång- och cykelbanor ska hela bredden återställas.

Om tjockleken på befintlig beläggning underskrider 40 mm återställs ytan med 100 kg/m² asfalt. Om tjockleken på beläggningen överskrider 40 mm, tillkommer asfalt till befintlig tjocklek men maximalt 90 mm. Likvärdiga asfaltssorter ska användas. Vilka sorter som anses likvärdigt beslutar kommunen.

Se principskiss under avsnitt 5. Principskiss återställning

4.4.2 Beläggning av plattor/natursten

Vid beläggning av t.ex. betongmarkplattor och gatsten läggs hela schaktets yta om samt ytterligare minst 50 cm utanför uppbruten yta.

4.4.2.1 Grönytor

Grönytor ska återställas till befintligt skick. Planteringar som tagits bort ska ersättas med nya om de inte förvarats på sådant sätt att de överlever en återplantering. Vid återställning av gräsytor ska ett lager om minst 15 cm fukthållande jord finnas. Grässådd ska ske på ett lager av minst 10 cm matjord. Inga stenar, rötter eller grenar får vara synliga. Gräset ska vara etablerat innan kommunen övertar skötsel.

Se principskiss under avsnitt 5. Principskiss återställning

4.4.2.2 Vägmarkeringar och övriga installationer.

Vägmarkeringar ska återställas likt tidigare om inget annat avtalats. Övriga installationer ska skyddas, om demontering erfordras svarar sökande för detta samt återmontering.

4.5 Kostnader för återställning och framtida underhåll

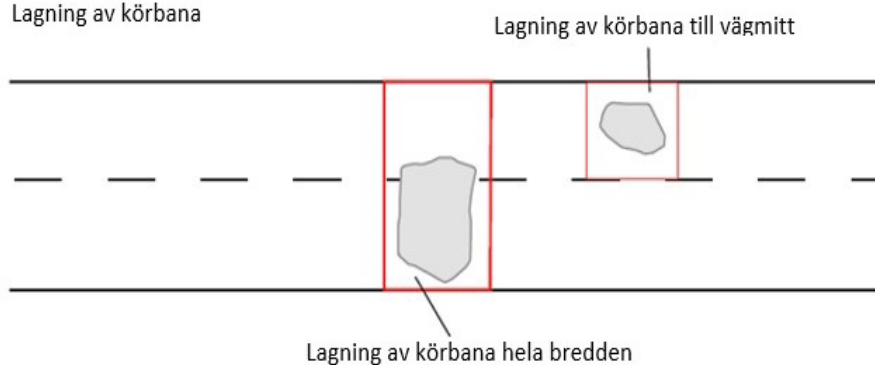
Efter slutförd återställning fakturerar Sunne kommun den sökande för utförd återställning. Ingrepp i kommunens gatumark medför ökade kostnader för underhåll. I kostnaden för återställning ingår framtida underhållskostnader. Kostnad för besiktning av återställning debiteras gräventreprenören. Besiktningsman utses av kommunen.

Vid återställning större än 1 000 m² kan avsteg göras från debitering av framtida underhåll. Detta är endast aktuellt då kommunen bedömer att återställningen inte påverkar kommunens underhållskostnader. Det åligger ledningsägare att framföra önskemål om detta i samband med ansökan om grävtillstånd.

5. Principskiss återställning

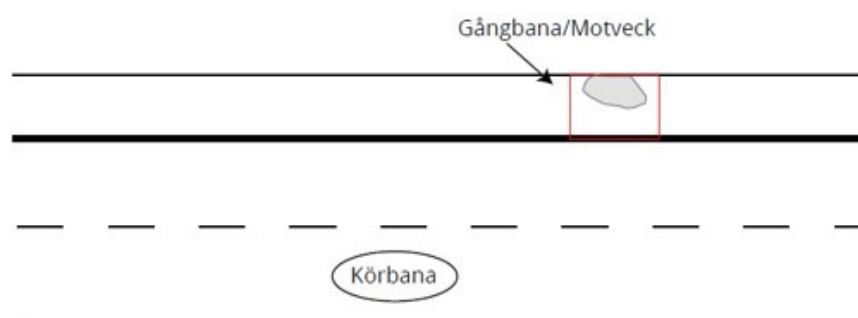
Exempel 1

Lagning av körbana

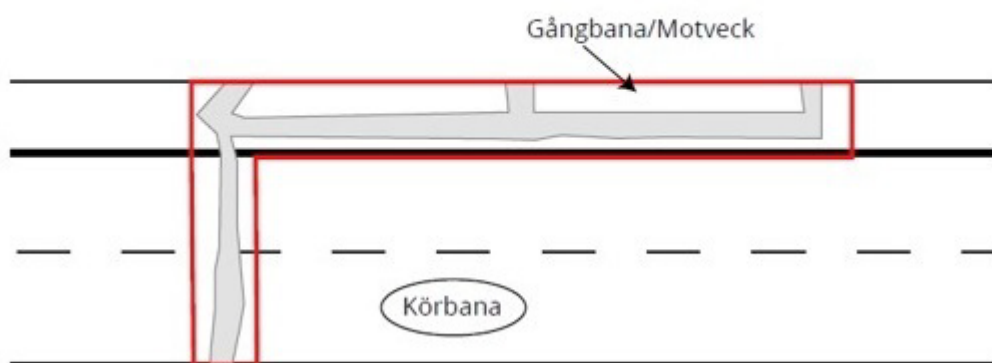
Exempel 2

Mindre lagning av gångbana / motveck

Exempel 3

Större lagning på gångbana / motveck
samt stick över körbana

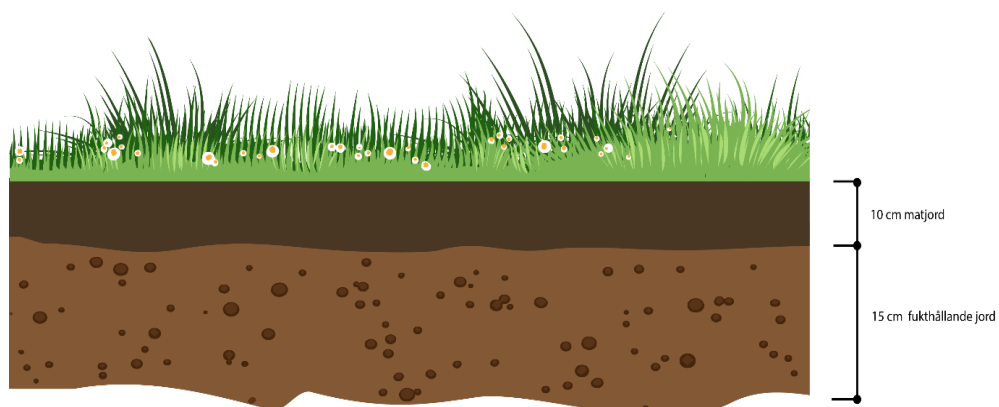
Exempel 4

Tjocklek nytt bärlager vid återställning

Exempel 5

Tjocklek jord vid gräsåterställning

6. Påföljd vid brister

Sunne kommun kan komma att ta ut avgifter om entreprenören inte efterföljer dessa anvisningar.

Avgifter kan tas ut vid följande brister:

- arbete utan godkänt grävtillstånd och/eller trafikförordningsplan
- ej återställd eller felaktig återställning inom föreskriven tid
- ej anmält färdigställande
- ej åtgärdad anmärkning inom föreskriven tid
- skada på träd

Avgifterna regleras i avgifter och prissättning för Sunne kommuns mark.

6.1 Avbrytande av arbete

Om arbetsmiljörisker eller risker för tredjeman upptäcks förbehåller sig Sunne kommun rätten att avbryta arbetet.

Arbetet kan även komma att avbrytas om inte kraven i denna handling uppfylls.

När felen har avhjälpats och ett skriftligt godkännande inhämtats får arbetet återupptas.

Entreprenören ska själv stå för eventuella kostnader som kan härledas till stillestånd på grund av beordrat stopp.

6.2 Kontakt

Vid frågor kring dessa anvisningar, ansökan om grävtillstånd eller processen kontakta enheten offentlig miljö via Sunne kommuns växel 0565-160 00 eller kommun@sunne.se.